

Link geweld naar dieren en intra familiaal geweld.

Op 4 mei werd door de VDWE, in samenwerking met SAVAB, voor het eerst een interdisciplinair symposium betreffende intra familiaal geweld en de link met geweld naar huisdieren georganiseerd. Verder was er op 5 mei nog een workshop onder leiding van Freda Scott Park en Paula Boyden van The Links Group (UK).

Verschillende houdingen

Freda Scott Park en Paula Boyden wezen ons op het verschil in houding tussen de dierenartsen. Volgens leeftijd en gevoeligheden kunnen we de dierenartsen in drie categorieën verdelen: zij die verwaarlozing en mishandeling niet zien, zij die dit wel zien maar zich niet willen engageren om er iets aan te doen omdat ze dit niet hun taak vinden en zij die wel willen inzien wat een 'niet accidenteel trauma' is om zo de slachtoffers (mens en dier) te helpen. De jongere generatie heeft vaker de laatste houding maar botst ook vaak op ontkenning en onbegrip van de oudere dierenartsen die zich verschuilen achter de vertrouwensrelatie met de eigenaar en het beroepsgeheim.

Cases

Maar toch, we kunnen niet ontkennen dat de gevallen er zijn en dat het mishandelen van huisdieren vaak een voorbode is van geweld naar vooral vrouwen en kinderen. In een gewelddadig gezin zijn zowel de gezinsleden als de huisdieren kwetsbaar. Wanneer dieren worden mishandeld bestaat er een grote kans dat gezinsleden in gevaar zijn en dus ook het slachtoffer zijn van geweld, wanneer gezinsleden worden mishandeld, zijn de huisdieren ook in gevaar.

Huisdieren zijn ook vaak een heel efficiënt middel om de partner te chanteren. Er zijn gevallen gekend van vrouwen die hun partner niet willen verlaten omdat ze hun huisdier niet naar een vluchthuis kunnen meenemen. In de UK is er zulk geval gekend van een vrouw die uiteindelijk door haar partner werd vermoord.

Huisdieren kunnen door daders ook als testmateriaal gebruikt worden waarbij het geweld later op de meest gruwelijke manier tegen mensen gekeerd kan worden.

Verder kunnen huisdieren ook slachtoffer zijn van het Munchausen by proxy syndroom, waarbij het aanbrenge van letsels bij het huisdier een manier is om aandacht te krijgen voor de eigenaar.

Mishandeling als differentiaal diagnose overwegen

De grootste rem voor de dierenarts bij het aanpakken van geweld in het gezin komt voort uit gebrek aan kennis en vertrouwen om dit geweld te onderkennen. Het is vaak zo dat de dierenarts in zijn strikte rol van clinicus de diagnose en behandeling van een breuk instelt zonder uit te zoeken waarom mijnheer en mevrouw X al drie keer met hun kat langs kwamen omdat die zagezegd uit het bed of van de trap is gevallen.

Elementen bij het stellen van een diagnose

Het vermoeden van een niet accidenteel trauma of mishandeling is gebaseerd op een heel aantal elementen zoals daar zijn:

- Het profiel van de eigenaar: is die nieuw in het klantenbestand, verandert hij vaak van dierenarts of krijg je onvolledige adresgegevens?
- Klopt het verhaal van de eigenaar? Vaak wordt bij herbevraging een niet coherent verhaal verteld over de omstandigheden waarin de letsels ontstonden.
- Zijn er bij onderzoek van de huidige letsels op RX oude ribfracturen te zien?
- Vaak worden hetzelfde dier verschillende keren met een trauma aangeboden of zijn er traumata bij andere dieren in het gezin (de slachtoffers zijn vaak jonge dieren).
- Soms wordt ook iemand anders dan de eigenaar van geweld beschuldigd.
- Soms lijken de getraumatiseerde dieren veel rustiger tijdens de hospitalisatie periode dan in aanwezigheid van de eigenaars. De nabijheid van de eigenaars maakt hen angstig en soms zijn ze bang van mensen in het algemeen.

Het is altijd belangrijk om bij het klinisch onderzoek alle details, alle letsels de beschrijven in een taal die voor niet dierenartsen duidelijk te begrijpen is (vooral voor juristen en politiemensen). Ideaal zou zijn dat je kan beroep doen op forensische specialisten zoals bv. Prof. Gröne (van de Universiteit Utrecht) die samen met het LED onder leiding van dr. Nienke Endenburg hierrond een pilootproject opzette. Voor ons practici zou het in de toekomst mogelijk moeten worden om alle gegevens (foto's en beschrijving van de letsels, RX beelden enz.) naar hen door te sturen om zo geholpen te worden in de ontkenning of bevestiging van je vermoeden en sterk bewijsmateriaal te verzamelen om verdere stappen te kunnen zetten en het probleem te melden. Melden is het enige wat we als dierenarts kunnen doen. Maar dan moeten we ook weten waar en bij wie we terecht kunnen.

Prof. Gröne benadrukte tijdens haar lezing dat gevallen bij gezelschapsdieren in vergelijking met gevallen bij opbrengstdieren worden onderschat. Zij stelde ons een aantal gevallen voor van mishandeling en leerde ons dus meer over het herkennen van een niet accidenteel trauma.

Wat als je geweld in het gezin vermoedt

Freda Scott Park stelde ons een methode voor die binnen de Links groep werd ontwikkeld. Ze benadrukte dat het belangrijk is om te luisteren maar ook om te bevragen. Het is echt belangrijk je als dierenarts te realiseren dat je misschien de eerste persoon bent die iemand de mogelijkheid geeft om over de problemen te praten.

Slachtoffers geven zelf heel vaak aan dat ze willen dat hen vragen worden gesteld en dat er interesse wordt getoond. Op die manier kan er een opening gecreëerd worden om hen hun verhaal te laten doen. Een korte vermelding zoals 'Als we in onze praktijk dit type letsel zien dan vermoeden we toch dat iemand het dier moedwillig heeft willen kwetsen!' kan genoeg zijn. Er kan dan ook worden aangegeven dat we als dierenarts bezorgd zijn om de veiligheid en het welzijn van dier en mens. Dit kan die slachtoffers aanzetten om hulp te zoeken.

Aangezien we als dierenarts enkel een probleem kunnen melden is het erg belangrijk om alle belangrijke gegevens te verzamelen en het geval goed te documenteren. Je kan ook wel een slachtoffer aanzetten om hulp te gaan zoeken bij de juiste instanties maar hierbij de grootste discretie in acht houden om er zeker van te zijn dat het slachtoffer niet nog meer gevaar loopt.

Geweld binnen het gezin een trieste realiteit

Marijke Weewauters (Diensthoofd federaal steunpunt gender gerelateerd geweld, instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen) confronteerde ons met een aantal heel harde cijfers en feiten waarvan hier enkele voorbeelden. Bij de meeste vrouwen die in België worden vermoord is de dader hun partner, heel wat gevallen worden echter nooit gemeld. In België geeft 23% van de bevolking aan een slachtoffer van geweld binnen het gezin te kennen. Intra familiaal geweld is een belangrijke oorzaak van zelfdoding. Kinderen die getuige waren van geweld in hun gezin gaan vaak later ook geweld naar dieren vertonen. Slachtoffers van geweld geven aan dat ze graag hadden gewild dat bv. hun huisarts hen de juiste vragen hadden gesteld.

Huisartsen zijn waarschijnlijk terughoudend in het nemen van stappen bij het zien van partnergeweld omdat ze dit eerder als een relatieprobleem beschouwen. Er is dus nood aan voorlichting en opleiding in alle hulpverlenende disciplines.

Marijke stipuleert dat 80% van de daders hulp nodig hebben en geen straf! De overige 20% worden best uit de maatschappij uitgesloten omdat die echt gevaarlijk zijn en niet geholpen kunnen worden.

Dries Wyckmans (Family Justice Center Limburg – Afdeling Justitiehuisen, Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin) wees ons op het feit dat intra familiaal geweld de belangrijkste vorm van geweld is binnen onze maatschappij. Hij gaf ook aan dat er gemiddeld 35 incidenten gebeuren voor het slachtoffer een melding van geweld doet!

Dries gaf ons ook tips hoe we best een gesprek met een mogelijk slachtoffer kunnen hebben: het stellen van open vragen, vooral beschuldiging vermijden, beschikbaar zijn, interesse tonen... Verder gaf hij ons ook een aantal kanalen waar we terecht kunnen om geweld te melden. Het meldnummer van de Vlaamse overheid tegen intra familiaal geweld is 1712. Andere diensten die kunnen worden gecontacteerd zijn de lokale politie en het CAW. Verder kan er ook contact genomen worden met de huisarts.

Dries wees ons ook op het belang van een laagdrempelige en multidisciplinaire aanpak van probleemgezinnen zoals dit in het Family Justice House gebeurt.